

Forfatter: Hostrup, C.

Titel: Udrag fra Komedier og Digte

Citation: Hostrup, C.: "Komedier og Digte", i Hostrup, C.: *Komedier og Digte*, udg. af Aage Marcus ; Overbibliotekar, Dr. phil. H. Topsøe-Jensen , 1954, s. 5. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hostrup01-shoot-idm140699402136080/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Komedier og Digte

INDLEDNING

Tiden har været ubarmhertig mod vor Guldalders rige dramatiske Digtning, der endnu ved dette Aarhundredes Begyndelse havede sin Plads i Publikums Gunst Side om Side med Holbergs Komedier. Tragedien er omtrent forsvundet fra vore Dages Teatre. Det romantiske Skuespil er det uopsiidelige »Elverhøj« ene om at repræsentere. Selv af den engang saa blomstrende Vaudeville og af det sødesildrende, borgerlige Lystspil tilhører kun enkelte Værker den levende Litteratur; over det meste har allerede Museumstøvet lagt sig. Men man skal helt tilbage til Holbergs store Komedier for at finde et Teaterstykke, der har holdt sig saa ungt og saa morsomt som C. Hostrups store Studenterkomedie »*Genboerne*«. Den har i Sandhed gjort hans Navn udødeligt.

Selv om intet af hans øvrige Arbejder i Folkeyndest kommer op paa Siden af dette hans Mesterværk, er de bedste af dem dog paa ingen Maade glemt. Tilsammen vil de fem foreliggende Komedier give en Nutidslæser et alsidigt Indtryk af den elskværdige Digter, der allerede i sin Levetid naaede op paa Fjerdepladsen blandt de mest spillede danske Dramatikere – kun overgaaet af Holberg, Heiberg og Hertz.

I Vinteren 1844 stod de to københavnske Studenteforeninger, den gamle oprindelige i Boldhusgade og den unge Oppositionsforening »Academicum«, der navnlig rekruteredes fra Regensen, og som svor til Carl Plougs Fane, foran Sammenslutning. Begivenheden skulde fejres, og »Academicum« Bestyrelse havde derfor bestilt en ny Studenterkomedie hos en af Regensens Husdigtere, cand. theol. (fra November 1843) *Jens Christian Hostrup*. Stykket indstuderedes, efterhaanden som Akterne renskrevs, og 20. Februar 1844 løb den nye Komædie under umaadelig Jubel af Stabelen i Hofteatret. Den store komiske Skuespiller Kristian Mantzius, der skulde blive Hostrupfortolkeren fremfor nogen anden, krecrede baade v. Buddinge og Skomagere;

Matematikeren Adolph Steen spillede Kobbersmeden, Digteren Chr. K. F. Molbech Klemme og Filosofen Hans Brøchner Søren Torp. Den beskedne Kandidat havde ikke drømt om, at han med et Lejlighedsspil havde sikret sig en varig Plads i den danske Digterkunsts Historie. Men allerede to Aar efter, 27. Juni 1826, opførtes Komedien ved en Sommerforestilling paa Det kgl. Teater, og den har her indtil 21. April 1949 oplevet det anseelige Antal: 390 Opførelser.

»Genboerne« var ikke Hostrups første Arbejde; han havde lært sig Kunsten gennem en lang Række smaa dramatiske Forsøg. I hans gæstfri Hjem spillede der lidenskabeligt Dilettantkomedie, hvortil han selv leverede en Del af Repertoiret; fra Universitetsaarene stammer forskellige mindre Studenterkomedier. Alt dette var dog kun flygtige Skitser; nu kunde han møde med et virkeligt Helafteustykke. Forbilledet er først Plougs Studenterkomedier, de saakaldte Atellaner, der spiller paa Modsætningen mellem de frie Musasønner og Filistrene, som Spidsborgerne efter tysk Skik benævnedes. Dernæst har han lært af den wienske Tryllefarce, hvis fornemste Repræsentanter er Ferd. Raimund og Joh. Nestroy (»Talismanen«, »Lumpacivagabundus«); Genren var indført her hjemme 1836 med Overskou og Arnæsens Eventyrkomedie »Capriciosa«, der fik ikke ringe Betydning for »En Spurv i Tranedans«. Tryllefarcerne udmærker sig ved den ugenerte Blanding af den naturlige, prosaiske og overnaturlige, poetiske Verden; Hostrup efterlignede dem og fandt, at det eventyrlige højnede Himlen over hans smaa borgerlige Stykker. Afgørende Paa-virkninger er dernæst modtaget fra J. L. Heibergs Vaudeviller, hvor Talen stadig afbrydes af Sange til bekendte Melodier; siden 1825 havde de domineret Repertoiret og funder utallige Efterlignere. Clemmes maa heller ikke det solide, sædeskildrende Lyspil med markante og snurrede Typer, en Arv fra det 18. Aarhundrede; blandt Hostrups ældre Samtidige dyrkedes det især af Hertz og Overskou. Der er i »Genboernes« Elementer af Studenterrøvy med mange Hentydninger til aktuelle Begivenheder (Spidsborgerne, Studentergeneralforsamlingen) og litterær Satire (Jerusalems Skomagur, der er mønstret paa H. C. Andersen og Ingemann). Den klassiske Komedies Værd og dens Popularitet paa Skildringen af Kobbersmedens hyggelige Hjem, hvor en god Københavner med elskværdigt Lunc har taget sine Bysbørn træfsikkert paa Kornet; Mester selv, gemytlig, gennem-